

SKYANALOG P-1 GREEN MC ELEMENT Bert Oling

HEMELHOOG ANALOOG

Het huidige aanbod van goede MC-elementen zal de liefhebber van d'aloude vinylplaat positief stemmen. Dus ondergetekende ook. Alleen al dit jaar heb ik veel moois in mijn draaitafels kunnen monteren en testen en het houdt niet op. Dit nieuwe element van de Chinese fabrikant Skyanalog is wederom een bewijs dat de ontwikkelingen in de wereld van de Vinylgroefaftaster - of zoals mijn collega Kilian Bakker ze noemt: Groefspeurneuzen - niet heeft stilgestaan.

Skyanalog bestaat alweer zo'n 25 jaar. Het bedrijf is gevestigd in Jiangmen in Zuid-China. Zoals zo vaak in de audiowereld is het bedrijf begonnen als onderdelenfabrikant voor pickup-elementen. Later heeft ze haar sporen verdiend als OEM-fabrikant voor diverse gerenommeerde merken. Maar er komt een moment dat zo'n fabrikant met zijn eigen ontwikkeling de markt op gaat. In 2019 was dat zover en werd de merknaam Skyanalog gelanceerd met een serie MC-elementen, de G serie in de hogere prijsklasse. Daarvan afgeleid kwam er dit jaar de P serie in een meer populaire prijsklasse. Het P-1Green MC element dat ik hier onderhanden heb gehad, heeft een aantal technische eigenschappen van de G serie geïncorporeerd, waaronder het in eigen huis ontwikkelde Yan dempings en ophangingssysteem.

Skyanalog P-1Green, doopceel

Het allereerste wat mij opviel was de verpakking van het element. Vroeger werden we wel eens vergast op een soort "relikschrijntjes", waarmee menig fabrikant de soms matige inhoud wilde verhullen in een veel te luxe verpakking. Hier niet...gewoon een simpel doosje waar het element goed in geborgd zit. Meegeleverd zijn passende schroefjes met inbuskop en een simpele gebruiksaanwijzing. Heerlijk nuchter. Het groene huis van het element is van massief aluminium, voorzien van de noodzakelijke montagevoorziening in de vorm van twee schroefgaten. Allemaal heel precies gemaakt, wat je vooral merkt als je het element in een kop moet schroeven. Het element weegt 10 gram en dat zal in sommige gevallen vragen om een wat zwaarder contragewicht, omdat anders het contragewicht te ver

naar achteren zal uitsteken. Dezelfde precisie treffen we aan in de generator. De spoeltjes met een inwendige weerstand van 6 Ohm zijn gewonden op een kruisvormig weekijzeren basis. De bijzondere ophanging en demping is al genoemd, met als interessante gegeven dat het element zijn prestaties levert bij een naaldkracht van rond de 1,4 gram. Best bijzonder voor een MC-element. De elliptische naald zit op een relatief korte cantilever van boron. Ook daar is onder de microscoop goed te zien dat precisie en eindcontrole een handelsmerk van Skyanalog is. Het uitgangssignaal ligt zo rond de 0,35 millivolt en vraagt om een versterking zo tussen de 60 en 66dB. Samen met de lage uitgangsimpedantie betekent dat er voor het fine-tunen van de element-arm-phonoversterker combinatie een breed scala aan mogelijkheden zijn.

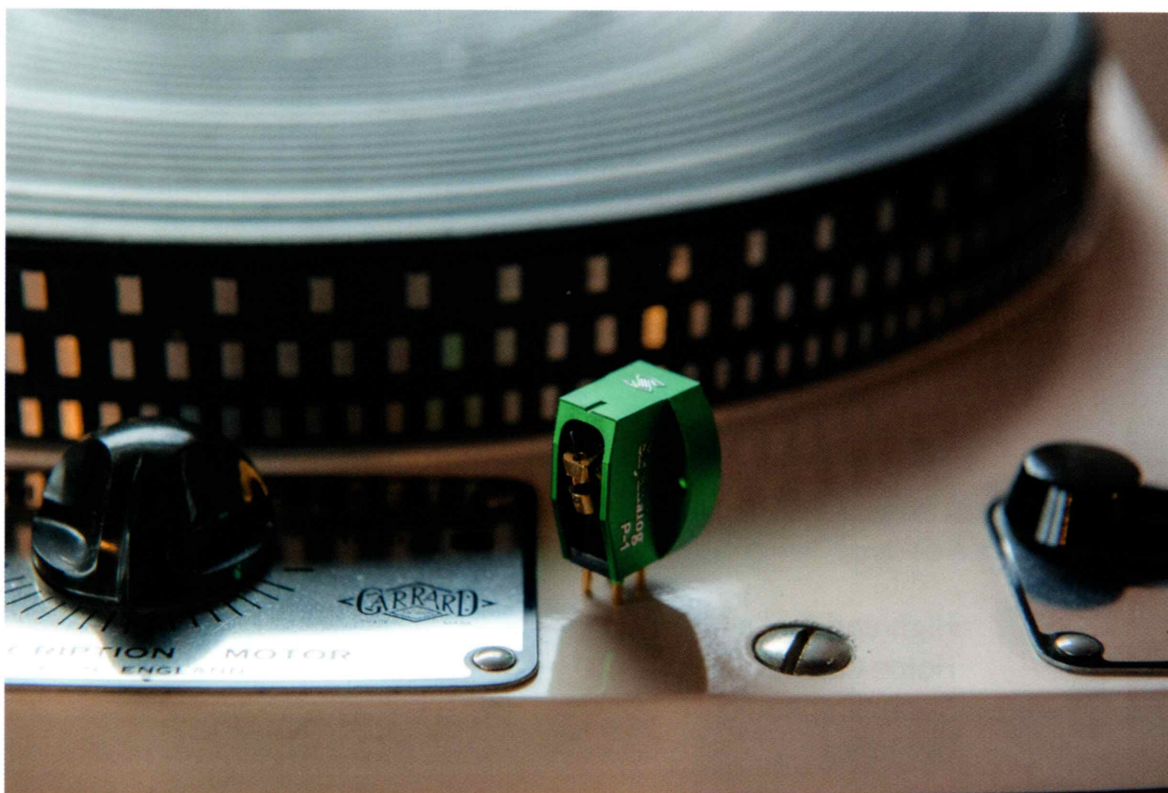
Werken met en luisteren naar...

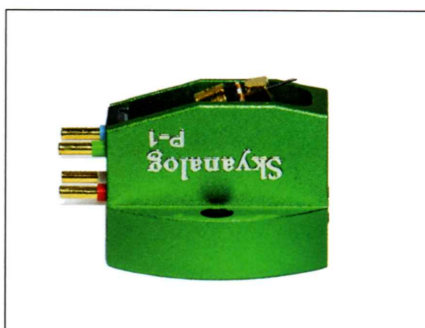
Het monteren van het element in de diverse draaitafels vraagt een vaste hand en goed licht. Op mijn werkbank is goed licht aanwezig, waardoor de kritische VTA, Azimuth en Fouthoekinstellingen mede door de rechte voorkant van het element geen bijzondere problemen opleverde.

Meten is weten?

Jazeker, want juist een mechanische aftaster met al zijn toleranties vraagt om een nauwkeurige controle voordat het echte luisteren begint. Meestal begin ik

met wat testplaten – HiFiNews, Ortofon, CBS – om vast te stellen dat het element dat doet wat in de specificaties beloofd wordt. Spooreigenschappen, impulsgedrag, kanaalgelijkheid, vervorming bij hogere snijnsnelheden zijn een aantal van de eigenschappen die zowel gehoormatig als meettechnisch als via de oscilloscoop, gecontroleerd worden. De resultaten waren in alle opzichten zeer positief. De symmetrie en kanaalgelijkheid sprongen samen met het impulsge-drag eruit. Elektrisch had ik het element afgesloten met de aanbevolen 100 Ohm, hoewel we later in de luistersessies ook andere waarden gebruikt hebben. Voor de eerste luistersessie heb ik het element gemon-teerd in mijn aloude Thorens TD150 met Rega RB300 arm. Puur toeval, maar de hoogte van de Skyanalog leverde een bijna perfecte VTA – verticale aftasthoek – op. Omdat het element nagelnieuw was heb ik hem eerst met wat complex modern klassiek werk uit een WDR box Dokumentation Zeitgenössische Musik laten inspelen. Maar alras werd duidelijk dat de Skyanalog P-1Green geen lange inspeeltijd nodig had. De af luisterketen die ik voor deze eerste luistersessie gebruikte was mijn nearfieldset: SotM SQ-100 phonoversterker, Tribute Audio AVC voorversterker, Quad 306 eindversterker en Dynacoustic BBC LS5/12 monitorluidsprekers. Voor de volledigheid even de afsluitparameters van het element: Gain 66dB, afsluitweerstand 100 Ohm. Fascinerend was het gemak waarmee het element de dynamieksprongen in de

diverse moderne werken wist weer te geven. Geen moment compressie, laat staan vervorming – ook niet bij elektronische muziek uit de keuken van Karl Heinz Stockhausen. Al Stewart's Year of the Cat was van een heel andere orde, maar de ingevoegde ruimte en andere manipulaties op de mengtafel waren goed waarneembaar. Vakwerk. Weer een ander uiterste was de muziek van Georg Böhm op een bloedmooi klavecimbel door Christopher Farr. Snarig zonder randjes was het in deze nearfield opstelling genieten.

Voor de tweede luistersessie in mijn hoofdset – Mark Levinson voorversterker, experimentele Hypex Nilai mono-eindversterkers, Quad EDL2805 – nu met ook wat medeluisteraars, heb ik het element gemonteerd in mijn gemodificeerde Thorens TD318mkII. Deze draaitafel heeft een gebalanceerde XLR-uitgang. Als phonovooversterker in mijn hoofdset gebruikte ik de Pro-Ject Audio PhonoBox DS3B met een sBooster als 18 volts voeding. De Pro-Ject heeft een gebalanceerde XLR-ingang en dat gaf ons de gelegenheid om vast te stellen of de Skyanalog P-1Green in zo'n setting ook zijn kwaliteiten kwijt kon. Omdat de Thorens niet een gemakkelijke hoogte-instelling van de arm heeft is het element gemonteerd met een houten tussenstuk, waardoor de VTA correct was. De Pro-Ject heeft een variabele afsluitweerstand faciliteit tussen 1 en 999 Ohm. De gain was wederom 66dB. Allereerst hebben we wederom 100 Ohm als afsluitweerstand gekozen en 1,4gram als naaldkracht. Om de invloed van de afsluitweerstand goed te kunnen beoordelen gebruikten we een DGG lp met Serge Prokofiev's Alexander Nevsky cantate opus 78. Een werk met "alles" in zich: groot symfonie-orkest (LSO), koor, solisten. Zeer dynamisch en kleurrijk. Heel mooi opgenomen, zowel qua balans als de ruimtelijke weergave. De afwezigheid van randjes bij forte passages was een van de eerste zaken die ons opviel evenals de diepte in het geluidsbeeld. Geen smearing bij de vele slagwerkpassages en de grote trom was echt een grote trom met de stofuitdrukking van het vel en de slager. Maar wat gebeurt er als we de afsluitweerstand terugbrengen naar 60 Ohm? De spoelweerstand van het element is 6 Ohm en de elektronische theorie vertelt ons dat de ideale verhou-

ding tussen de bronweerstand en afsluitweerstand een factor 10 moet zijn. Resultaat, hoorbaar? Ja wel degelijk. Zowel bij genoemde Prokofiev lp als bij bijvoorbeeld het album van Genesis – Selling England by the Pound – was er een subtiele maar duidelijk waarneembare verbetering van het middengebied vast te stellen. Zonder dat er belangrijke details verloren gingen. Uiteindelijk kwamen we in deze combinatie tot de vaststelling dat een nog lagere afsluitweerstand van 45 Ohm bij een breed scala aan lp-programmamateriaal het beste resultaat gaf.

Bij de laatste luistersessie monteerden we de Skyanalog P-1Green in de Pro-Ject Audio X8 draaitafel van vriend E. Eveneens een draaitafel met een gebalanceerde faciliteit aan boord. Tot nu toe was er een wat ouder Audio-Technica MM-element in gemonteerd.

E. was op zich best tevreden, maar vroeg zich af wat een MC-element en vooral de heel betaalbare Skyanalog P-1Green hem kon brengen. Zijn set is vergelijkbaar met die van mij, hij gebruikt ook dezelfde phonovooversterker. Als verstokte jazzliefhebber heeft E. alle Keith Jarrett ECM lp's in zijn kast staan. Als Proof of the Pudding diende een live Standards LP opgenomen in het Palais de Congres in Parijs. E. zat puntje op zijn luisterstoel en was flabbergasted dat hij zoveel meer van de live beleving inclusief de ruimte kon vaststellen. Strak, retestrak die pianotoon – met de AT klink een en ander toch echt wat rinkelig en korrelig – was zijn uitroep. Duidelijk voor hem wat zijn volgende stap gaat worden...

Voor wie...

Een hele brede groep vinylleefhebbers die op het punt staan om hun aloude ADC, Shure, Stanton en dergelijke te gaan vervangen, zouden wel eens heel blij kunnen worden van deze Skyanalog P-1Green, mits het frontend – de phonovooversterker – er mee overweg kan. Aanbevolen!

Skyanalog P-1 Green, MC-element
fabrikant: Skyanalog
importeur: City Audio Trade
prijs: € 599